

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egy évre 16 h.
Negyedévre 4 "
Melyben hához hordva:
Egy évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egy évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétéfői ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok visszatérítésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XVII. évfolyam 271. szám. Nagyvárad Vasárnap, 1916 november 26.

A nemzet koszorúja.

Soha drágább koszorút nem tetek még ravatalra, mint amilyent a magyar nemzet küld az ő rajongóan szeretett, áldott, öreg királyának.

Igazi felséges koszoru a meghalt felségnek!

Valamikor régen! Istenem! olyan nagyon régi időnek tűnik fel, . . . a mi királyunk üzent az ő népének s a sokat szenvedett király szavát megértette ez a multért, jövődért megszenvedett magyar nép és a két nagy, szenvedésekben megszentelt szív egybeforrott.

Ferenc József azt üzenté . . .

Azután megkezdődött a világpusztulás, s ha fogyott is a regimentje, de el nem fogyott, mert elment mindenki meghalni, királyért, hazáért.

Igy állott a nemzet királya mellett.

A király pedig szét nézett népek és országok felett s látta, hogy nincs senkiben sem segítség, hogy elhagyott, ellenünk fordult az egész világ, csak a magyarok régi jó Istene van velünk.

Akkor leborult az ősz király és imádkozott.

Mint valaha az elaggott Mózes, úgy állott hadbaszállott népe felett és győzött a nép, míg ő imádkozott.

Ketten tartják vala pedig az ő kezeit, hogy ima közben el ne lankadjon: a németek nagy császára és a rokon török nép szultánja.

És megállott a Nap a csodára, hogyan győz egy maroknyi nép egész világ felett.

Meghalt nagy királyunk! Egy nemzet járul igaz mély gyászban

ravatalához, s Hungária kezében ott a legfelségesebb koszoru — a nemzet virágaiból fonva; fehér hősi halottakból, vörös elvérzett szivekből.

Fogadd Istenhez költözött felséges jó Urunk ezt a szent koszorút, melyet nem vonakodik fenni e nemzet királyáért, hazájáért.

Nem ékesített még királyi ravaltalt sem ilyen drága koszoru!

Irva vagyon pedig, hogy amint lehanyatlék Mózes keze az imádságban, mindjárt erőt vett az ellenség a népen.

A mi imádkozó királyunk meghalt — kinek lesz Isten előtt olyan kedves imája, mint az Ővé volt, kitől mindent elvett az Úr, akitszeretett, mint Jóbtól s aki mégis tudta áldani és imádni az Urat, mint Jób?!

Aggságos kérdés ez, de a nemzet nem érez ijesztő döbbenetet a ravatalnál. A nemzetek próféta-szerűen szokták megérezni sorsukat s mi úgy érezzük, nincs okunk félni.

Amiért ő imádkozott, Isten megadta nekünk.

Mózes után jön Józsué, az ifju, az erős, az Istennek tetsző, ki befejezi a harcot s amit csak a Nébó hegyéről láthatott Mózes, az ígért földjére a diadalmas boldog ujjászülető hazába vissza vezeti népét az ifju király.

Meghalt a király! Éljen a király!

Soha ragyogóbb korona nem érintett még felkent királyi főt, mint amilyent a Te fejedre fog feltenni az ország primása . . . Károly király.

Egy égő, forrongó, vajudva születő világ von glóriát a Te koronád köré, hiszen a magyar név ma az ellenséges világban is tisztelt, hűsége és hősiessége miatt. A honvéd az, aki ő a Doberdón, acél fal a Kárpátokban s bosszuló Isten ostora a gyáván, hűszegően támadó oláh nép hadseregén.

Ennek a népnek a koronáját teszik felszentelt fejedre királyunk! Ennek a népnek, melyben nem volt áruló, nincsen gyáva; amely tud meghalni a harcmezőn, amely tud nélkülözni itthon — királyáért, hazájáért.

A legdrágább kincsünket, életünket-vérünket, szent koronánkat nyújtjuk feléd igaz, hű, magyar szíveddel . . .

de nézz szét királyunk országodban; lásd meg az őszinte mély gyászt a te nagy elődödért s ismerd meg, hogy ez a nép nemcsak lojális, de szereti a királyát. Nézz szét uram a te országodban s látni fogsz sok-sok özvegyet, számtalan árvát, elpusztult megyéket, feldult tüzhegyeket — egy nemzetnek leégett áldozati oltárát — de lázongást, hűtlenséget nem fogsz látni sehol.

Urunk! Királyunk!

Mig magunk felé emelünk koronázásunk által, hajolj le hozzánk, hű népedhez s öleld szivedre.

Uj országot hódítasz ezzel, amit el nem vehet tőled sem egy ellenséges világ, sem a pokol maga, uj országot a magyar nép szívével-lelkével a megértett magyarság örök háláját, szeretetét.

Szeress Urunk-Királyunk benünket, mi nem ridegen szolgálni — de szeretni akarunk Téged.

Meghalt a király — éljen a király!

Szőnyeg, Fügöny, Linoleum,

Vásznak, Fehérneműek, Harisnyák, Ruhakelmék, Bársonyok, seelymek, barchetek, urí és női divatcikkek, kézimunkák mindennemű hozzávalók.

Nagy választék, olcsó szabott árak

CZILLÉR IMRE

nagyváradban

Vérző koszorunk adjon kegyeletet, tiszteletet a meghalt királynak — ragyogó koronánk dicsősé-

ges, boldog, hosszú uralkodást Károly királyunknak.

P-y.

Nagyvárad gyásza.

Rendkívüli városi közgyűlés.

Dr Cziffra Kálmán főispán beszéde.

A nagy nemzeti gyász felett érzett fájdalomában ünnepélyes keretekben adott kifejezést részvétének Nagyvárad város törvényhatósága a tegnapi délután tartott rendkívüli közgyűlésen.

Dr Cziffra Kálmán főispán megkapóan kegyeletes szavakban válaszolt a mélységes gyászt, amely minden magyar ember szívét eltölti a gyász e nehéz napjaiban.

A törvényhatóság tagjai nagy számban jöttek el a közgyűlésre, mindannyian fekete ruhában s állva hallgatták végig a főispán megható szép gyászbeszédét.

A jegyzőkönyvet Lukács Ödön főjegyző vezette s a jegyzőkönyvben is kegyeletes sorokat szentel az elhunyt Felsőnek.

Rimler Károly polgármester gyengélkedése miatt nem vehetett részt a rendkívüli közgyűlésen, amelynek lefolyása a következő volt:

Dr Cziffra Kálmán főispán elnökölt.

A törvényhatóság tagjai közül jelen voltak:

Lukács Ödön főjegyző, Gerő Ármin rendőrfőkapitány, Komlóssy József tan. tb. főjegyző, Eleméry Ferenc tan. tb. főjegyző, Juricskay Barna tanácsnok, dr Thury László t. főügyész, dr Istvánffy István árv. elnök, dr Mayer László t. főorvos, Kószeghy József főmérnök, Szűcs Géza főszámvevő, dr Dóri István t. alügyész, Nizsalovszky Sándor árv. h. elnök, dr Bárdos Imre, Breider Ármin, Brüder Jenő, dr Farkas István, dr Friedländer Sámuel, Fábray József, Gaszner Károly, dr Grósz Imre, Harmathy Károly, Ince Lajos, Justh Károly, Kepes Ignác, Leitner Márton, dr Löble László, dr Mihály Lajos, dr Moskovits József, dr Olasz Béla, dr Perczel Adolf, dr Popper Ákos, Rádl Ödön, dr Rezső Mór, Rosenberg Izó, Sebestyén Lajos, dr Váradi Ödön, Wallerstein Dániel, Baróthy Pál, Butyka Lajos, Frankó Endre, Hann Lajos, dr Hoványi Gyula, Imrik S. Zoltán, dr Károly Irén, Kiss Dávid, dr Kocsán János, Láng József, dr Medvigy Gábor, Martény Imre, Németh István, Siket Traján, Stark Gyula, Székely Sándor, dr Thury Kálmán, Balogh Vilmos, Biró Márk, Boros Jenő, Czeglédy Jeremiás, Cser János, Fényes Manó, Flegmann Ármin, Hegedűs Nándor, Jungreiss Ignác, Kelen Béla, Lebovics Rudolf, Pásztor Ede, Rácz Jakab, Salyok István, Schwartz Izidor, Szabó Károly, Gábel Jakab, Grósz Géza, Halász Gyula, Hiemesch Frigyes, Löwenstein Zsigmond, Reisman Mór, Schwartz Antal, Steinbach Mór, Zucker József.

Pont 3 órákor lépett a terebe dr Cziffra Kálmán főispán s néma csendben megnyitotta a rendkívüli közgyűlést. Közvetlen mindjárt a megnyitás után a következő megindító szép beszédet mondotta:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Egy rettenetes hír ütött gyógyíthatatlan sebet mindannyiunk szíven!

Felsőnek urunk, hön szeretett apostoli királyunk befejezte eseményekben oly gazdag áldásos életét.

Lehanyatlott az a dicsőszoruzott fő, amely oly sok bölcsesség székhelye volt, amely népei boldogságán annyit gondolkodott, örökre lezárult az az energikus és mégis jóságos tekintetű szempár, amelynek meleg ragyogását sohasem fogja elfeledni senki, aki azt szerencsés volt láthatni. Fáradtan lankadt le az az erős kar, mely utolsó órájáig is a legsúlyosabb uralkodói kötelességek buzgó teljesítése érdekében dolgozott, megszünt működni az a szív, amelynek minden dobbanása hűséges alattvalóiért lüktetett.

Mélységes fájdalom üti meg lelkünket, ha veszteségünk nagyságán töprengünk, mély bánat bilincseli le egész lényünket, ha arra gondolunk, hogy bölcs öreg királyunk tekintélyt parancsoló, a legnagyobbak közül is kimagasló alakja nincs többé!

Hosszu évtizedek közös buja és megosztott öröme, a világtörténet egy nagy korszakának megpróbáltatásai és minden dicsősége s a kölcsönös megértés isteni ajándéka forrasztotta össze a magyar nemzetet e nagy királyával.

A fényes uralkodói, erényeken kívül rendkívül értékes emberi tulajdonságokban bővelkedő fejedelmünk személye iránt napról-napra erősödött a magyar nemzetnek hálás tisztelete, törhetetlen ragaszkodása, alattvalói fiúi szeretete, mindig fokozódva addig, míg a jelenlegi viharos idők alkalmat nyújtottak a nemzetnek arra, hogy hagyományos királyhűségének, példás vitéségének és páratlan áldozatkészségének tettekben is bizonyítékát szolgáltatassa.

Megdicsőült királyunkban népei nemcsak fejüket tisztelték, nemcsak Urukát félték, nem csak igazságos és törvénytisztelő fejedelmüket szerették, de becsülték benne országainak első és legkötelességtudóbb munkását, bámulták Benne a történelem egyik legnagyobb alakját, aggódó szeretettel övezték Benne a jóságos Atyát, akinek férfias béketűréssel viselt anyji

megpróbáltatását a legodaadóbb együttérzéssel szenvedték át.

A gyászoló fiu keserű bánatával álljuk körül ennek az ősz Atyának sötét ravatalát. Hü magyar nemzetének minden fia ájtatos imával, zokogva emeli fel szívét a Mindenség Teremtőjéhez, csendes pihenést és megnyugvást esdve sokat szenvedett, fáradt lelkének, áldva a kegyet, mely Őt nekünk adta.

De nehéz bánatunk mellett is él a reményünk, hogy az isteni Gondviselés Hazánk vérző szívére egy fényes dicső jövőnek a nemzet és új királya között kölcsönös bizalmon felépülő állandó és teljes megértésnek gyógyító irját fogja csepegtetni.

Nagy királyunk emléke pedig tündöklő fényességben lebegjen hálás nemzete előtt a végtelen időnkig.

A megható, szép beszéd után a főispán az általa tett indítványokat elfogadótnak jelentette ki s a jegyzőkönyv elkészítéséig a közgyűlést felfüggesztette.

Tíz perc múlva dr Cziffra Kálmán főispán a rendkívüli közgyűlést újból megnyitván, Lukács Ödön főispán felolvasta a rendkívüli közgyűlésről felvett következő szép jegyzőkönyvet:

Jegyzőkönyv.

Felvételű Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 1916. évi november 25 én tartott rendkívüli közgyűlésében.

Jelen voltak:

Dr Cziffra Kálmán főispán a rendkívüli közgyűlést megnyitja s törvényhatósági bizottsági tagok gyászoló gyűlése előtt mély meghatottsággal a következő beszédet tartotta.

(Itt közli a jegyzőkönyv a főispán fenti beszédjét):

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága mély megindultsággal fogadja a város főispánjának őszinte érzésből áthatott beszédét, mellyel a hön szeretett királynak I. Ferenc József Ő császári és apostoli királyi Felsőneknek Schönbrunban folyó évi november hó 21 én este 9 órákor való elhunytát bejelenti s kimagasló uralkodói erényeit méltatja.

Megrendülve tekint a törvényhatósági bizottság nagy fejedelmének gyászos ravatalára. Mély fájdalom tölti el, hogy vele oly férfiú lépett le a világ színpadáról, amelynek mintegy hetven éven át egyik legérdekesebb kimagasló szereplője volt.

Lenyűgözi a bánat,

Megkezdődött a nagy téli kötöttáru vásár a „Hófehérke” harisnya áruházban Nagyvárad.
SZENT LÁSZLÓ-TÉR, SAS-PALOTA, DROGERIA MELLETT.

**Nagy ocassió
14 napig!**

Női harisnya, pamut, gyapju, cérna és muselin párja K 1-70, 1-96, 2-80, 3-50, 4-50, 6-—, 7-—. Főfi harisnya, pamut, gyapju és cérna párja . . . K -96, 1-30, 1-70, 2-50, 3-—, 4-—, 5-—. Gyermek patent harisnya, fekete és barna párja . K -90, 1-10, 1-30, 1-50, 1-70, 1-90, 2-10. Női, férfi és gyermek keztyű kötött és trico párja K 1-—, 1-50, 1-80, 2-—, 3-—, 4-—, 5-—.

**Szigoruan szolid
szabott árak!**

:: Gazdag választék, rendkívül előnyáruk tricoáruk, sweatterek női, férfi kötött kabátokban és mindennemű kötött árukban ::

hogy sirba szállt nagy király, a ki nemzeti életünk újja alakításával a legdicsebb magyar fejedelem sorába emelkedett, s benső megindultságig fokozza részvétét az a tudat, hogy vele olyan koronás fő hanyatlott le, a mely bölcs kormányzat szellemnek volt kuforrása, oly uralkodói kéz pihent meg örökre, a mely népei jólétén fáradozatlanul dolgozott s oly szív dobant utolsó, a mely nemesen érzett végtelenül szeretett, de talán épen ezért a legjobban vérezett is.

A törvényhatósági bizottság nagy királyának emlékét és elhunytja nyomán keletkező s fájdalmas érzéseit jegyzőkönyvének lapjain is megörökíti. Egyszerű jeleit adja ugyan ezzel sótt gyászának, azonban színt és tartalmat az a szerető kegyelet ad neki, a mellyel minden magyar szív elhunyt uralkodójának emlékét óvezi s a mely a nagy fejedelemnek méltó és örök emléket állít.

Elhatározza a törvényhatósági bizottság, hogy a trónra lépett *Károly király Ófelségéhez* részvét feliratot küld, elhunyt uralkodójának ravatalára keszort helyez, temetésén magát képviselteti, s megbizja a város polgármesterét, hogy a küldöttséget alakítsa meg.

Elhatározza továbbá, hogy a nemzeti gyász külső jele gyanánt, a gyász tartama alatt az összes városi hivatalok illetve ügyosztályok gyászborítékot és pecsétet használjanak.

Felkéri a város közönségét, miszerint házon a gyászolótól folyó évi december hó 31 ig hagyják kiűzve. Ezenkívül, hogy a király temetése napján az iskolákban az előadások szüneteljenek és az iskolák gyászünnepélyeket rendezzenek, amelyen méltasság az elhunyt nagy uralkodó dicső emlékét.

Kimondja a törvényhatóság, hogy szoros országos mozgalomhoz, amely nemes uralkodónk emlékének méltó módon leendő megörökítését célozza, csatlakozik s azt lelkesen támogatja.

Végül megbizja a város tanácsát, hogy a nagy király emlékének helyileg leendő megörökítésére vonatkozó indítványát kellő időben terjessze elő.

Elhatározásával szemben róvja le a törvényhatósági bizottság a hódoló tiszteletet és hála adóját nemes uralkodója iránt, de a hála magyar szív örökzöld babérral fogja óvezeni emlékét s a nemzet géniusza fog örökölni megdicőült lelkének nyugalma felett.

A törvényhatósági bizottság a határozatát a trónra lépett *Károly király Ófelségéhez* intézendő felirat megszerkesztése és to-

vábbi intézkedés megtétele végett a város polgármesterével és a város tanácsával közli.
K. m. f.

Lukács,
főjegyző.

A jegyzőkönyv hitelesítése után a főispán a közgyűlést berekesztette s a törvényhatóság tagjai kegyeletos hangulatban oszlottak szét.

Az ötödik hadikölcsön.

Bár I. Ferenc József király halála az általános nemzeti gyász szomorúságát teszi urró, mégis reménykedő bizakodással tekintünk az ötödik hadi pénzügyi műveletünk várható sikere elé. Az immár örökre elköltözött nagy uralkodó nemes élete a rendületlen bizalom, a jövőbe vetett, meg nem ingatható hit és az utolsó pillanatig helytálló kötelességteljesítés minden időkre ragyogó mintaképe és e reánk maradt erkölcsi örökség éppen a gyász perceiben kell, hogy a nemzet igazi közkinésnévé váljék és a nemzet lelkét szívtől eltöltve, a nemzet elöntő erejét a végéig való kitartására megseelőzra és hazafias áldozatos készségét a legmagasabbra hatványozza.

Az első hadikölcsönél még szorongó szívvel gondolkunk tökeszegénységünkre, kimerült gazdasági erőnkre és a fenyegető orosz betörésre. És ime hitetlen bizalmatlankodásunkra lényegesen rácsóft a nemzet áldozatkészsége.

A második hadikölcsön a gorlicsi fényes haditény jegyében indult meg, az orosz híszegés azonban a harcéri helyzet rosszabodásával fenyegetett. És ime a milliárdot meghaladó nem várt eredmény újra a bizakodóknak adott igazat.

A harmadik hadikölcsön alkalmával a természet értékesítése, a jó árak, a hadsereg részére történő nagyértékű vásárlások pénzzel, gazdasági erővel telítették a szikkadt magyar gazdasági életet. A harcéri helyzet kedvező alakulása meggeredte, hogy feleztabadult haderőkkel új akcióba kezdve, Szerbiával végre leszámoljunk. Az eredmény mindazonáltal minden várakozást felülmúlt, mert ime tökeszegénységünk hirdette országunk kerekén két milliárddal zárta le a harmadik hadikölcsönt.

A negyedik hadikölcsön, bár tavasszal, tehát oly időben került kibocsátásra, amidőn a pénzpiac helyzete nálunk rendszerint kevésbé kedvező, szintén közel két milliárdos eredménnyel tett fényes bizonyosságot gazdasági erőnk törhetetlen rugalmasságáról.

Az ötödik hadikölcsön a jó reménység zászlajával indul utjára. A természet nagy áron való értékesítése és a gazdasági életnek csekély tökefelvevő képessége folytán a pénzpiac on országoszerre gyümölcsöző elhelyezést kereső nagy pénzhiány uralkodik. Győzelmes haditényeink sakkadatlan soro-

zata a háborút a végső kifejlés, a befejezés felé viszi és az alattomosan ellenünk törő Romániára mért hatalmas csapások után és e révén kialakuló rendkívül kedvező harcéri helyzet mellett a nagy világháború a mi javunkra eldöntöttnek tekinthető.

Ily körülmények között biztosra vehetjük, hogy már az első napokban a jegyzések kedvezően fognak alakulni és már eleve ki fognak bontakozni a várható nagy siker körvonalai. A nagy töke sok milliós előzetes jegyzései erre engednek következtetni.

Karácsonyi János dr ünneplése a gazdasági egyesületben.

A Biharmegyei Gazdasági Egyesület tegnap *Markovits Antal* elnöklésével igazgató választmányi ülést tartott.

Jelen voltak: *Karácsonyi János dr c. püspök*, *Olasz Elemér* alelnök, *Papp Imre* titkár, *Jancsó Lajos*, *Molnár Imre dr*, *Bleyer Lajos*, *Martonffy Gyula*, *T. Nagy József*, *Kiss Ernő*, *Szählender Károly*.

Markovits Antal elnök kegyeletos szavakkal emlékezett meg a király haláláról, akinek emlékét jegyzőkönyvben örökíti meg az egyesület. Jelenti, hogy *Telegdi József* halála alkalmával a családnak részvétét fejezte ki az egyesület nevében.

Miniszteri leiratok tudomásul vétele után a honvédelmi miniszter leirata került tárgyalásra a műveletlen földek megművelése ügyében. Ez ügyben értekezletet tartanak.

Az O. M. G. E. december 10 iki közgyűlésére *Olasz Elemér* alelnököt, *Papp Imre* titkárt és *Zathureczky Kálmánt* küldött ki.

A burgonya beszerzési központ által felállított hivatalhoz *Kiss Ernő*t küldik ki elnökül, tagokul *Kocsár Istvánt* és *Véger Gézát*.

Molnár Imre dr indítványára a hadikölcsönre 30.000 korona megszavazását ajánlják a decemberi közgyűlésnek.

Markovits Antal elnök betegségére hivatkozással újból lemondott az elnökségről. A választmány kérésére a háború végéig el látja az elnökséget.

Molnár Imre dr indítványára üdvözlük *Zselenski Róbert* gróft abból az alkalomból, hogy őfelsége a vaskoronarenddel kitüntette.

Ezután *Molnár Imre dr* lendületes szavakkal fordul *Karácsonyi János dr c. püspök* felé s lelke mélyéből jövő szeretettel üdvözlő megérdemelt kitüntetések alkalmából a kiváló tudóst, a közszeretben álló főpapot. Az igazgató választmány éljenzése után

Karácsonyi János dr c. püspök az üdvözlést szép szavakkal köszönte meg, mire megújult a lelkes ováció.

* Pe feet magyar német levele rő kis asszony ki a gyors és gépirást tökeszetesen bírja felvétetik *Komlós Tesverek* üveg nagykereskedésében. Zöldfa u. 13.

Markovits és Weinberger cég őszi újdonságai

és pedig: Szövetek, selymek, barchetek, flanellek, blousok, pongyolák, kész női és férfi fehérművek, valamint ernyők. — Különös figyelmet érdemel a nagy választéku női őszifelöltő és köpenyraktár, mely a legsolidabb olcsó árban lesz kiárusítva. **Telefon 11-09**

megérkeztek

Costümruhák saját műhelyünkben közismert jó és divatos kivitelben készülnek. Intézeti gyermekfehérművek, harisnyák, kötények.

Gyászmise az elhunyt királyért.

Nagyvárad mélyeséges részvéte hatalmas arányokban nyilvánult meg a tegnapi délelőtti 9 órakor a székesegyházban Ferenc József király lelkiüdvéért tartott gyászmisén, hol megjelentek Nagyvárad közhatóságai és egész előkelő társadalmi mélyeséges gyászban. A székesegyház hatalmas hajóját egészen megtöltötte a gyászoló közönség. Ott voltak:

Cziffra Kálmán Nagyvárad város főispánja, Miskolczi Ferenc Biharmegye főispánja, Mihályi Viktor balásfalvi g. kath. érsek, Mangra Vazul székelyi g. kath. metropolitán, Fülöp Artur altábornagy, Sziegler Konrad altábornagy, dr. Radu Demster gör. kath. püspök, Obrincák István ezredes, Seregély alezredes, Bozók Gyula vezérkari őrnagy, Kun Frigyes őrnagy, a helyőrség egész tisztikara, Lukács Ödön főjegyző a város tanácsával, Fráter Barna alispán és Keszthelyi Zoltán főjegyző a megye tisztikarával, továbbá megjelentek a kir. tábla bírái dr. Lábán Lajos elnök, a kir. törvényszék bírái dr. Balás Elemér elnök, a kir. kath. jogakadémia, a kir. ügyészség, Sztaniszlavszky Adolf főügyész, Baróthy Pál kir. főügyész-helyettes és dr. Thury Endre kir. ügyész vezetésével, a posta és távirat tisztikara, Siket Traján főigazgató, a pénzügyigazgatóság, Németh István igazgató és Gyarmathy igazgató-helyettes, a középiskolák Vass Bertalan főigazgató, Szatmáry L. Ödön és Gedeon Alajos igazgatók vezetése alatt, a csapatok küldöttségei, az iskolák, Bajor Antal járásbíró vezetésével a városi kir. járásbíró és Marosi Antal járásbíróval élén a vidéki kir. járásbírók bírósága, lovag Sperker Ferenc püspökségi urad. kormányzó vezette a nagyvárad i. sz. püspökségi uradalom és Ringelmann Lajos urad. főfőnök a nagyvárad i. sz. képtalan uradalom tisztikarát.

Az egész város gyászünnepeket ült tegnap, a bíróságok előtt a tárgyalások szüneteltek mindenütt.

A gyászmisét gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök szolgáltatta nagy segédlettel. A székesegyház kupolája alatt gyászdrapériával díszített fekete katedrális volt felállítva, az uralkodó jelvényeivel díszítve, dísznövényekkel környezve. Az egész országot elütő mély gyász és Nagyvárad gyásza jutott itt méltó kifejezésre. A gyászmise alatt a székesegyházi énekkar Gollernek, a kitűnő egyházzenei kompozitának C moll rekviem-jét adta elő mélyeséges hatással.

A mise végén a pontifikáló püspök egész asszisztenciájával lejtött a katedrális elé s a harangok bánatos búgása között megkezdődtek az abszolúciók, melyeket a katedrális sarkain álló főpapok: Grócz Béla nagyprepost, apostoli protonotárius, Spett Gyula prepost-kanonok, dr. Karácsonyi János c. püspök és dr. Kollányi Ferenc pápai főpap, járó apát végeztek. Majd a megyéspüspök adott még abszolúciót és könyörgött az elhunyt lelkiüdvéért. Az abszolúciók után az énekkar Resch Mihály karnagy „Liberá“-ját adta elő. A mise végén a kórus a magyar Himnusz énekelte a közönséggel együtt.

* **Köhögés, hurut, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatású szer** a Farkas féle **hurut szeletke**. Ára 1 kor. Kapható Farkas István „Apolló“ drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonzerv is kapható.

A királykoronázás.

Megmarad a külső pompa. A koronázási aktus lefolyása.

Budapest, november 25. (Saját tudósítónktól.) A koronázás ünnepe ugyanazon külső díszformaságok, közjogi és szokásjogon alapuló ünnepegyességek között fog lefolyni, mint az 1867. június 8-iki koronázás.

Szó volt arról, hogy a háboru miatt az ünnepegyességek fényét és lefolyását egyszerűbb keretek közé szorítják, de a kormány azon az állásponton volt, hogy a koronázási szertartások, menetek és ünnepegyességek sorrendjében csak az hagyassék ki, ami már elavult, elmult a mai életünkből.

Hir szerint a miniszterelnök azt tervezi, hogy a koronázási hitlevelet az összes páriokból alakult bi-

zottság által szövegezteti meg és eziránt a képviselőház egyik közlelbi ülésén javaslatot tesz.

Budapest, nov. 24 (Saját tudósítónktól.) A 8 Órai Ujság arról értesül, hogy a koronázás az eddigi megállapodások szerint a Mátyás-templomban fog lefolyni, ahonnan a király az eddigi tervek szerint a Zsigmond-kápolnába megy a koronázási menettel és ott leteszi a koronázási esküt.

Arról még nem döntöttek, hogy a valamennyi vármegye földjéből hordott dombot hol állítják fel.

A hercegprímás és valószínűleg Tisza István gróf miniszterelnök teszik a király fejére a koronát. A királynét külön koronával a veszprémi püspök, Hornig Károly báró koronázza meg, a Szent István koronájával pedig csak a vállát ériatik a királynénak.

Károly király munkában.

Budapest, november 25. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A király korán reggel munkához látott. Az előadásokat csak később a délelőtti folyamán hallgatta meg.

A pártok és a kormány tanácskozássá.

Budapest, november 25. (Saját tudósítónktól.) Délután 5 órakor a képviselőház elnöki szobájában a pártok vezetői Khuen-Héderváry Károly, Apponyi Albert, Batthyányi Tivadar, Zichy Aladár, valamint a kormány részéről Tisza István, Sándor János, Hazai Samu, Balogh Jenő, Ghillány Imre, Teleszky János, Jankovich Béla és Hideghéty miniszterek és Szász Károly képviselőházi alelnök tanácskozást folytattak a ház hétfői ülésének lefolyásáról és koronázás előkészületeiről.

Vilmos császár részvéte

Budapest, november 25. (Saját tudósítónktól.) A sajtószállásról jelentik: A német császár Frigyes főherceghez a következő táviratot intézte:

Nagyon érzem annak szükségét, hogy a mai napon megmondjam neked és az osztrák magyar hadseregnek, hogy én és hadseregem a legnagyobb melegséggel veszünk részt fájdalmatokban. Tisztelettel tekintettünk fel immár megboldogult császár Ó Feleségére és halála miakat is a legnagyobb gyászba borított. Kérlek, közdöl az osztrák magyar hadsereggel szomolyomnak és a német hadseregnek legmélyebb részvétét.

Vilmos.

A császár táviratát Frigyes főherceg hadseregpáncsban hozta tudomására hadseregünknek és haditengerészetünknek, hozzáfűzve, hogy a császár meleg részvétéért köszönetét fejezte ki.

Királyunk köszönete az Orsz. Kath. Szövetség részvéteért.

Budapest, november 25. (Saját tudósítónktól.) Az Országos Katolikus Szövetséghez, illetve elnököhöz Zichy János grófhhoz a Szövetség részvétélviratára ma a következő távirat érkezett:

Ófelsége Nagyméltóságod táviratából tudomást venni méltóztatott az Országos Katolikus Szövetségnek Ferenc József Ó felsége elhunyt alkalmából mélyen átérzett részvétélről és a Szövetségnek kegyelme, ragaszkodása ezen benső megnyilvánításáért legkegyelmesebben szives köszönetet mondani méltóztatott. Legfelsőbb parancsra

Daruváry.

József főherceg Budapesten.

Budapest, november 25. (Saját tudósítónktól.) József főherceg, Augustina főhercegnő és József Ferencz főherceg ma haza érkeztek. Hétfőn délután visszautaznak Bécsbe.

Tisza audenciára megy.

Budapest, november 25. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A király ma fogadta Körber miniszterelnököt, holnapra idevárják Tiszát, aki előreláthatólag szintén megjelenik audencián.

A koronázás ideje.

Budapest, nov. 25. (Saját tudósítónktól.) Bécsből megbízható forrásból jelentik, hogy a királyt és királynét december 20-án koronázzák meg Budapesten. Az uralkodó december 10-én teszi le az esküt az osztrák alkotmányra. A királyi pár december 15-én érkezik Budapestre.

A magyar kormány november huszonegyedikén délelőtti mutatkozik be Bécsben a királynak.

Nyugaton nincs ujság

Nyugati harcok.

Különs esemény nem volt.

Több oláh helységet elragadtunk.

Keleti harcok.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadserege Rigától délnyugatra a tüzérségi tevékenység időnkint erősödött.

József főherceg vezérezredes harcra vonala. A Gyergyó hegyvidékén a Badea Neagra mellett az ellenség egy támadását vérsen visszaverték.

Onnan délre, ahol az Olt áttör az erdélyi alpokon, német és osztrák-magyar csapatok a románok mákos védekezésére dacára elragadtak tőlük több helységet. Ez alkalommal ismét 3 tisztet és 800 főnyi legénységet fogtak el.

Az Olt alsó folyása mentén elterülő lapályon megtörtük az ellenség ellenállását.

Románia nyugati határán a főhadsergtől elszakított román zászlóaljok még szívesen védkeznek a Turn-Szeverintől északra levő erdős hegyekben.

Mackensen haderői a Dunán túl állanak.

Balkáni harcok.

Mackensen vezértábornagy hadserege a Dobrudzsában kölcsönös ágyútűz.

A szövetséges központi hatalmak haderői délről állítva a Dunán, román területen megvetették lábukat.

Rakovicánál a lakosság ismét résztvevő a csapataink elleni harcban.

Macedóniai front.

Az olaszoknál Monasztirtól északnyugatra és a szerbeknek Grunisztól északra megkísérelt hibaváló előretöréseitől eltekintve nincs jelenteni való.

Ludendorff, első főszállásvezető.

A francia képviselőház titkos ülései.

Budapest, nov. 25. (Saját tudósítónktól.) A francia képviselőház ma titkos ülést tartott, amelyen az olaszországi helyzetet, a Görögországgal szemben követelt eljárást és a franciaországi élelmiszerüzemi állapotokat beszélték meg.

A lyoni Progres szerint még négy titkos ülést fognak tartani, amelyen interpellációkat terjesztenek elő. Ezenkívül 50 képviselő kérni fogja, hogy Ribot pénzügyminiszter kimentő expozéét mondjon a pénzügyi helyzetről.

Atkeltünk az Olt folyón.

Keleti harcok. Budapest, nov. 25. (Hivatalos.) József főherceg vezérezredes hadserege harcra vonala. Turn-Szeverintől északra az ott elszakított román csapatok még szívós ellenállást fejtenek ki.

Az Olt alsó folyása mentén német csapatok eljutottak a keleti partra. Rimnik Valczától északra az osztrák-magyar és német csapatok támadása újból előbbre haladt. 3 tisztet és 800 főnyi legénységet elfogtak.

Békás vidékén egy ellenséges támadás eredménytelen maradt.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregharcra vonala. Nem volt különös esemény.

Repülőink sikeres működése.

Olasz harcok. Budapest, nov. 25. (Hivatalos.) Egy erős repülő rajunk jó hatással számos bombát dobott Srimolnói pályaudvarra és az ottani ellenséges táborokra. Valamennyi repülőgépünk a heves védőtűzés dacára sértetlenül tért vissza.

Délkeleti harcok. Budapest, november 25. (Hivatalos.) A cs. és kir. csapatok körletében a helyzet változatlan. Höfer.

A görög helyzet a legkomolyabb.

Budapest november 25. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: A lyoni sajtó szerint a görögországi helyzet a legkomolyabb jellegűt öltötte.

Fournet tengernagy megismétli tegnapi felzárkózását, azután ultimátumot intéz erőszakkal való fenyegetéssel.

Sarraill tegnapi ultimátumában a görög csapatoknak Katariniból nyomban való visszavonását követelte.

A lapok attól félnek, hogy Athénben vérontásra kerül a sor.

A görög királyt meggyilkolták.

Budapest, november 25. (Saját tudósítónk távirata) Érkezett hajnali 4 órakor. A Secolo jelenti Athénből:

A görög királyt meggyilkolták.

A hírt hivatalosan még nem erősítették meg.

Az oláh hadvezetőség beismeri támadásunk sikerét.

Budapest, nov. 25. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Az oláh hadügyminiszterium sajtóirodája közli:

Az ellenfél támadásai az összes frontokon változatlan erővel folynak. Az ellenséges támadások a Zsil völgyében frontunk áttörésére vezettek.

Hogy a többi völgyekben a folytonos támadásokkal szemben meg tudja-e tartani az oláh hadsereg frontját és megtudja-e akadályozni az ellenséget, hogy a sikságra betörjön, erről pozitívet a hadvezetőség még nem tud mondani.

A lakosságot az események változásával szemben nyugalomra intik.

Szisztovnál kelt át Mackensen a Dunán.

Budapest, november 25. (Saját tudósítónktól.) A Wolff tábornok jelentik: A Sommenál csak csekélyebb, csupán délután St. Michielnél élénkebb tüzérségi tüzés. Az Olt középső és alsó folyásánál előrehaladunk. Mackensennek Szisztovnál atkelt hadseregei részt vettek. A macedóniai fronton nyugalom.

MAYER ÖDÖN és Tsa.

villamos- és gázezőre berendezett ékszer ipartelepe

Nagyvárad, Színház-utca 4. szám alatt.

Elfogad egyházi fölszerelések tűz és galván aranyozását és ezüstözését. Készít drágaköves ékszereket, elfogad átalakításokat és javításokat.

!! Aranyat legmagasabb napi árrban veszünk !!

Az ócskapiacra ujak a fájdalmak és véresek

Sáros területen ülnek asszonyok, állnak férfiak és árulják az ócska holmit. Régebben finom butorokat, biedermeyeres szekrényeket, rokokó székeket talált ki a szorgalmas kutató. Butorokat, miket tulajdonosaik ide küldtek ki, restelkedve, megbizott által adták el, potom áron.

Ócska, régi butorok nem volt értéke. De azután jött egy művészet szerető ur, aki szívesen megvásárolta s árát megadta a műipari tárgyakkal s a műbutoroknak.

Azóta már nem szégyenlik azok, akiknek van egy-egy műdarabjuk, hogy a régiség kereskedőhöz vigyék s az ócskasorról végleg eltűntek a szemérmes bajba jutott uri emberek becses butyrai.

Mintha kiterjeszkedett volna az ócskapiac a háboru alatt. Sok az alkalmi árusító, aki csak egyszer vagy párszor jelenik meg az elült, vízestócsás piacon. Itt literes és félliteres üvegeket árulnak egy öreg asszony, amott fehérnek nevezett barnaneműt raknak ki a terítőre, tovább cipők, ócskavassak, kabátok.

Megállunk egy tarka abrosz előtt. Rajta fehérnemű, ócska télikabát, hivatali egyenruhadarabok, ivópohár, téli alzó, pipák kisziva, cigarettatárcsák s középen, mint sirdomb tetején a jelkép: egy hivataliszolga fekete sapkája.

— Eladó minden?
— Igen, — mondja nyugodt közönyösen egy bebukott asszony.

— Kieit ezek?
— Az uramé. Elcseszt a csatában. Hát eladom, amit eddig őriztem.

Menjünk tovább.
Nagy Pálné, lakik a Gyár utcán. Egy kabátot árul.

— Mennyi?
— Hét korona.
— Hát az ing?
— Négy korona.
— Drága minden.

— Hát azt a cipőt tessék megnézni odaát. Az ára 32 korona, csak négy folt van rajta.

— Hát miért árul itt?
— Az uram ládagyári munkás volt, behívták katonának, itt maradtam hat gyerekkel. A nagyobb lányok a ruszligyárban dolgoztak, most nem kapnak halat, nincs kereset, csak kevés, amit itt ott dolgoznak. Én a hadisegélyből nem tudok megélni, pedig emellett dolgozom házaknál is. Hát árulok.

Eladom az uram holmijait.
— Hát hol az ura?
— Isten tudja. Egyszer már nem irt 3 hónapig, nyomoztattam a Vörös-Kereszttel, hát egy éjszaka beállt haza. Éppen itt vittek keresztül, most megint nem tudjuk hol van, s a Vörös-Kereszt nem válaszol. Az oláh fronton volt, alighanem... Istenem, hátha él. De mi nem akarunk éhenhalni, hát eladok mindent, ami maradt. Tetszik talán egy pár gallér?

— Azt hiszi...
— Én imádkozom egész éjjel, hogy jöjjön haza az uram... de eladom a gallérokat.

Odább. Sovány, testhez simuló, kopott ruhában áll egy kintott arcú férfi. Idősebb rángások az arcán, foga kivillan vékony ajkai közül. Éhes és fázik. Lihog. Előtte négy pár ócska gyermekcipő, fokozatosan kisebb-kisebb.

— Eladó?
— Igen.
— Drága?
— Odaadom olosón.
— Honnan vette?
— A gyermekeimé volt.

Mind a négy...
Ezekhez a ruhadarabokhoz tragédiák tapadnak. Apák, fiak, hadiözvegyek vérrel szentelt holmijai. Az ócskapiacra ujak a fájdalmak és véresek.

(sz)

A Kath. Nővédelmi Hivatal első éve.

A lelkek szépsége, jósága közjé, mint a napsugár s az erők lehelete.

Prohászka O.

Napos vagyok ami kedves kis hófehér butoros hivatalunkban. Végig lapozom az iktató könyvet, mely már 5500 ügyszámával tart. Megilletődéssel látom, hogy egy éve dolgozunk. E kicsiny mértékű jelzőnél nem állhatok meg, hogy ne ismeressem munkánkat a nagy közönséggel, mely minket megért, mely minket segít, támogat, s így bizonyára örömmel is velünk osztozik.

Üres pénztárral, de meleg szívvél látunk egy éve a szegényügynek, a kath. nővédelmi hivatal garacónak megszervezéséhez.

Azóta sok-sok csüggött, elkeseredett szívet karoltunk föl. A száraz statisztika is sokat mond.

Például a szegényügy szám 979, elhelyezés 162. segítségképp adtuk 8244 koronát 2 fillért. Napos volt 776 esetben; 1916 április 15-től a Vörös-Kereszt bőkezűségéből naponta 30 liter igyentaját osztunk ki a 2 éven aluli gyermekekkel bíró családokban. Talpbőrt, cipőt, fát, ételt vásárolt az egyesület, hogy természetben segítsen. Az anya és csecsemővédelemre bejött 3378 korona 70 fillér.

De felémelők s megatöbbs, ha néhány esetet olvasunk, ami jellemző a nővédelmi hivatal működésére.

Meglátogatunk egy segélyért folyamodót. Látjuk, hogy az anyanagy beteg, gyermekeivel nyomorog.

Hogy segítünk? Elsősorban feltett kincsei, gyermekei gondozásáról intézkedünk, jó megbízható helyet biztosítva számukra, hogy így a kórházi kezelésnek mi sem álljon útjába. A költségeket természetesen mi fedezzük. Az a hála, mit a hat hét múlva egészségesen, munkaképesen régi otthonába visszatért anya előttünk egyszerű köszönő szavaiban kifejezésre juttatott, nem esetelhető.

Ismét jön egy szomorú anya, gyermeke csonttuberkulózisban szenved, az orvos támasztó gépet rendelt, mely lehetővé tenné a járást, sőt a gyógyulás reményét sem zárná ki. Szegény asszony mit tegyen, kihez forduljon? A leleményes buzgó hölgyek szerznek egy megviselt támasztó gépet, a hivatal 39 koronáért megjavíttatja. Az anya és gyermek boldog.

Most egy szegény asszony siránkozik. Ha egy kis földet bérelhetne a nyárra, ab-

ból szépen megélné. Az elnök azonnal intézkedik és hamarosan bérel az asszonynak földet s bányatos szeméibe örömkönyveket varázsol.

Több folyamodónál a környezet tanulmány alkalmával tapasztalják a hölgyek, hogy a drága pénzen bérbevett rossz, nedves lakás következményeit meglátja a családtagokon. Felvilágosítja őket, ráveszi, hogy költözzenek ki, kifizeti a költözési költségeket. A családtagok most boldogok, egészségesek az új kicsi száraz lakásukban. Mindezt nem tudták volna megtenni a néhány korona segély és jó tanács nélkül.

Igen sok segélyért folyamodót volt mődukban keresetbe juttatni, ez az önzetetlen szegényekre nagyon jó hatással van. Egy mázólosk anyagbeszerzésre biztosíték ellenében 150 koronát kölcsönöztünk, lehetővé tettük ezzel, hogy egész nyáron folytassa munkáját, megkeresse kenyerét s tisztességesen visszafizesse a kölcsön összegét.

Egy munkaképtelen beteg leány kért segélyt, meglátogattuk. A folyamodó egy 20 éves leány, akinek a reuma kezét, lábát hasznavehetetlenné tette. Míg dolgozni tudott, keresményéből 4 kis testvérét és anyját tartotta. Éreztük, hogy a pénz itt csak pillanatnyi segély, itt elsősorban megfelelő gyógykezelésről kell gondoskodni. Tervezésünk közben eszünkbe jutott a híres gyógyerejű Félix fürdő. Mekkértük dr. Fráter Imre főorvos urat Vörös-Kereszt alelnökét — ki a legkézszegebben engedélyezte a Vörös-Kereszt kosztot, s Reigl fürdőbérlet ur a legkézszegebb emberbaráti szeretettel felajánlta egy szobát és fürdőt, így a leány boldog reményességgel várja most gyógyulását s Félixfürdőben. Ennyi megértéssel, jóakarattal támogatja ügyeinket a nagyközönség, ezzel bátorítanak azonban minket is a további munkára.

Az elhelyezés is igen fontos ügye hivatalunknak, de itt egyre érezzük még a családthon hiányát. Egy példa: Bajón egy elhagyott külsejű leány, a lelancházban nőt fel, most mivel 15 éves elengedték a nagyvilágba. Mint hajléktalan a rendőrségen töltötte az éjet. Rotinatetes éjszaka volt, kéri, mentésük meg, helyezük el, hogy többet oda vissza ne jusson. Szerencsére azonnal el tudtuk helyezni, de hová tettük volna, ha nem akad hely számára? milyen lélekkel hagyhattuk volna ki az utcán? Ez a szegény leány r.kath, 15 éves kora dacára nem ismeri vallását, most az elhelyezés után lelki gondozását is kezünkbe vesszük. Ha csak egy bűnt akadályozhatunk is meg, igen meg vannak jutalmazva egész életünk fáradságai és gondjai, mondja Sz. Ignác.

A menekültek segélyezéséből is kivettük részünket; egy majdnem világtalan nőnek teljes ellátásáról két hónapig gondoskodtunk. Egy kis leánynak a zárkában szükséges fehérneműt, ágyneműt, cipőt, tanácskönyveket szereltünk be.

Legifjabb hajtása a hivatalnak az anya és csecsemővédelem, alig egy hónapja indult meg és igen szép, hálás munkakörnek ígérkezik.

A cipőtanfolyam is, mely nemsokára megnyílik, sok szegény nőnek lesz keresetforrása.

Most a munkatársak az ügykörök szaporultával elhatározták, hogy választ ki-ki egy ügykört s egész idejét, tehetségét ezen ügykör felvirágoztatására szenteli. Ez helyes irány, de igen nehéz a kivitelben. Egyik ügykör kedvesebb, mint a másik, az egyik jobban a szívünkhez nőtt, mint a másik. Ugy szeretem a szegényeket; tájma, ha nem látogathatnám őket, viszont a leányok felkarolása is sok-sok öröme és jótettnek a forrása s milyen jóleső tudat egy kicsi, ártatlan léleknek az óvása, mentése s egy anya istápolása, irányítása! S a hivatali órák milyen jóleső öntudatot ébresztenek hazamenet, azzal a gondolattal, hogy ma Isten-

ért dolgoztam, elhagyott emberársaimat felkarolva!

Sokan vagyunk, lelkesek és buzgók, egyik a másikat tartja a legértékesebbnek, legtöbbnek; itt nincs irigység, féltékenység, jut bőven munka mindenkinek, itt csak szeretet, megértés van. Csodálom, hogy van nő, kinek ideje engedi és megfosztja magát ettől a nagy, értékes lelkiörömtől bőven termő munkakörtől. E nagy kiterjedésű s a kor sürgető szükségéi szerint egyre növekvő egyetemnek még igen sok lelkes, buzgó munkatársra van szüksége.

Patronessz.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet és a hadikölcsön.

Ötödik évtársulat, ötödik hadikölcsön.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet, ez a virágzó fiatal pénzintézete Nagyváradnak, 1917-ben ötödik évtársulatát nyitja meg. Még alig pár napja, hogy az ötödik évtársulatra az aláírási ívek kibocsáttattak, még több mint egy hónap választ el az új évtársulat megalakításától, de a tagok már is tömegesen jelentkeznek. Van olyan csoportvezető, a kinek már eddig több mint 300 üzletrészt jegyeztek. Az előjelek szerint az V. évtársulat még az eddigieknél is jóval izmosabb lesz.

Jelentkezni folyton lehet akár a csoportvezetőknél, akár a befizetési napokon a Hitelszövetkezetben.

Tekintettel erre a nagy érdeklődésre is, de az ötödik hadikölcsön nagy jelentőségére is, a Hitelszövetkezet igazgatósága legutóbbi ülésén elhatározta, hogy

a Hitelszövetkezet teljes erővel részt vesz az ötödik hadikölcsön sikere iránti akcióban.

Az ötödik magyar hadikölcsön aláírási idejébe éppen beleesik az ötödik hadikölcsön jegyzésre; erre is tekintettel volt az igazgatóság, mikor a hadikölcsön jegyzési módokat úgy állapította meg, hogy mindenki jegyezhesen hadikölcsönt s így részt vehessen ebben a fontos nemzeti munkában, másrészt pedig magának tőkét gyűjtessen.

A Hitelszövetkezet igazgatóságának határozata értelmében úgy a most lejárt II., mint a III. és IV. évtársulati könyvecskék lekötött hadikölcsön jegyzés óljaira, sőt csekély készpénzzel befizetése mellett a megalakulóban lévő V. évtársulati könyvecské is lekötött úgy, hogy a jegyzett hadikölcsönből a hátralékos összeg heti részletekben törleszhető az illető évtársulat lejártáig. Az évtársulat felosztásakor aztán a fél megkapja a kifizetett hadikölcsön kötvényt, megkapja továbbá a jegyzett összeg után még fennmaradó befizetést és osztalékot készpénzben.

Részletes feltételek bármely befizetési napon (hétfőn és csütörtökön) délután fél 3 és fél 6 óra közt megtudhatók a Hitelszövetkezetnél. Nyomatványok ugyanott rendelkezésre állanak.

A Hitelszövetkezet igazgatósága felkéri a főt. papságot, az egyházmegyei tanfőúrkat, a keresztény intézményeket s a

keresztény közönséget, hogy hadikölcsön-jegyzéseiket a Népszövetségi Hitelszövetkezet útján eszközöljék. Aláírásokat vidékről is elfogadják.

Az üzletek bezárása a temetés órájában.

Megdicsőült királyunk temetése csütörtökön, november 30-án délután megy végbe Bécsben.

A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara felhívást bocsátott ki, hogy a kerületbe tartozó nagyváradai és biharmegyei kereskedők és iparosok a nemzet gyászának jeléül a temetés idejében, csütörtökön délután 3-4 óráig az üzleteket zárják be, a gyárakban és ipari műhelyekben pedig egy óráig szüneteljen a munka.

A kamara felhívása a következő:

I. Ferenc József apostoli királyunk elhunyt az igaz részvét lesújtó érzését keltette valamennyiünk szívében. Birmily tiszta és nemes legyen is a külső világtól rejtőzködő és csupán a szívünkben meghúzódó megrendülés szeretve tisztelt néhai ucalodónk elhunyt felett, mégis úgy véljük, hogy ez szintén érzett fájdalomnak külső jeleit is tanúsítanunk kell.

E megfontolástól vezérelve, az alulírott kereskedelmi és iparkamara bár meggyőződése szerint az ösztönzés szükségét — ismerve a kereskedő és iparos közönség igazi loyaltását — feleslegesnek tartja, mégis indítatva érzi magát arra, hogy felkérje a kamarakerület, de különösen a kamarai székhely valamennyi kereskedőjét és iparosát arra, hogy bensőleg érzett igaz részvételnek jeléül a nagy Halott temetésének ideje alatt, vagyis f. hó 30-án d. n. 3-4 óráig üzleteiket zárva tartsák, gyárakban és műhelyeikben a munkát szüneteltessék.

Nagyvárad, 1916 november hó 25.

A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara:

Dr. Moskovits József s. k.
elnök.

Dr. Sarkadi Lajos s. k.
titkár.

Mit csinálnak a színészek.

December 2-ig szünetel a színház. Mit csinálnak a színészek e végtelen idő alatt? Elestek a hősök, nem ágnak a szerelmesek, meghalt a muzsika. Tália gyászolja a királyt.

Minden reggel megjelenik a színház előtt *Bihari* Ákos és végignézi a színházat hosszában. Többször. Azután számítást tesz, mikor van december 2-án hazamegy.

Tóth Elek nem is számít. Jön, megy, kedves mindenkihez, benéz, elmegy.

Dózsa István sőtára hívja *Gazdy* Arankát, a szöke csodát, hogy valami érdekességet beszél el neki. Aki találkozik velük, hallja, hogy *Gazdy* beszél s *Dózsa* hallgat.

Zsigmondy-ról senki se tud semmit. Az a hír, hogy a Csokoládé katonát próbálja a legszóló próbatermekben. Semmit se lehet tudni róla, sem *Kovács Mártháról*. *Habár Mihályné* és a *Szera* otthoniakok lettek, *Billerek* közül csak egyet lehet látni futólag. Nem lehet tudni melyik. *Kassics Eszter* eltűnt. A kávéházból tudniillik *Tanul. Várady* Aladár valahol muzsikál. *Erdélyi* Miklós este buvik ki, *Polgár* Mariska az apológiai kurzust látogatja, s csak *Halmay* Lajos ül fent az irodában s számol.

Számítja, hogy napi 1200 korona a veszteség,

tehát a tartalékalaphoz kell nyulni, mert 120 ember létéről van szó. Így is lesz. Elő kell venni a pénzt, amit félretettek.

Borzongósak, azon mulatnak, hogy este elmennek a színházhoz, s azt képzelik, előadást tartanak. Beszketnek, vacog a foguk, jaj, mi lesz. Aztán rá néznek a csukott ajtókra, nevetnek s boldogak, hogy nincs előadás.

De mindenki azzal a héttel megy haza, hogy a legjobb színész ő volt, s ha előadás lenne, meghódítaná a közönséget s levágná versenytársát. *Prima-donnahósnő*, *naturburs*, *szende*, *apa* és *kedélyes* komikus, *bonvivánt* mind megtelt önérzettel.

Jaj neked, jaj nekünk, reszkess rücskös Európa!

A Mária-kongregáció jubileuma.

A prem. főgimnázium ünnepe.

December 8-án lesz tíz éve annak, hogy a Mária kongregáció megalakult a főgimnázium kebelében. Mint az ébredő hitélet fecskéjét, amely örömmel fogadta a katolikus világ, époly erős támadás érte az ellenfelek táborából, miatha érezték volna, hogy ez hajnalhasadást, öntudatra ébredést jelent. Ez az ünnep az egész katolikus világra, tisztán a lélek s azért egyáltalában nem hathat zavarólag a nemzeti gyászra. Az ünnep sikerét előmozdítja az a körülmény, hogy részt vesznek benne a megyéspüspök is, gróf *Széchenyi Miklós* és dr. *Takács Menyhért* a premontrai rend prépost prelátusa.

Gróf *Széchenyi Miklós* mindig meleg érdeklődéssel hallott az ifjúságról s a kongregációról és nem kerülte el a főpásztori gondját, apostoli örömmel töltötte el, amikor hallotta, hogy az ifjúság hitellete emelkedik. Bizonyára egyik legszebb és legfelémelőbb jelenet lesz, amikor december 8-án a premontrai templomban a megyés főpásztor köré fog gyűlni az ifjúság s vele az összes kongregációk valamint a premontrai tanári kar, ami a lelki egységnek páratlan kifejezése lesz.

Itt lesz az ünnepen dr. *Takács Menyhért*, a premontrai rend tövénny és az ifjúságért lelkesedő prépostja, a *Katolikus Kör* dísztermében fogja az ünnepi beszédet tartani.

A jászói prépost mindig gondolatokat mond s ezeket választékos, gördülékeny kifejezésekbe tudja öltöztetni. Az ő prépost kormányzata alatt az összes rendi gimnáziumokban megalakultak a kongregációk s mindig megragadta az alkalmat, hogy szóljon az ifjúsághoz. S szólt lélekkel, atyailag, tüzesen, aki szíve mélyén érzi, hogy mit kell tekinteni az ifjúságban, hogy ennek jelene, jövője micsoda kincs a nemzetre nézve különösen most. Bizonyára a nagyváradai közönség sorakozni fog, hogy az ifjúsággal együtt ünnepeljen. A december 8. méltó megünneplésére az előkészületek szerényen folynak, a részletes programot a legközelebb fogja közzétenni a kongregáció.

* **Megfagyott** szélől kivörösödött arc, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos hatása a *Harmattaj* crème és hozzávaló szappan. Kapható *Farkas István* "Apolló" drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi út 7/B. Telefon 13-02.

HIREK

*** A vármegye a király temetésén.** A vármegyén már meg történt a döntés, hogy kik fognak részt venni a király temetésén, mint a megye törvényhatóságának képviselői. Gróf Széchényi Miklós v. b. t. i. megyéspüspök és Beóthy László v. b. t. t. fogják elhelyezni a vármegye koszoruját a király koporsójára és képviselni Biharvármegyét a temetésén.

A vármegye hatalmas koszoruja, babér levelekből készült, a legnehezebb selyem szallaggal, amely a vármegye színeit viseli a következő felirattal: „Hálás Lódelattal Biharvármegye közönsége“.

A koszoru ma egész nap látható a Weiszlovits Adolf és fia cég kirekatában.

*** Csanády Frigyes gyalogsági tábornok újabb kitüntetése.** A hivatalos lap közli, hogy a király békesi Csanády Frigyes gyalogsági tábornokot egy hadtestnek az ellenséggel szemben kiváló vezetés elismeréséül a vaskoronarend hadiértelményes 1. osztályával tüntette ki.

*** A családi pótlék ügye** nagyon nehezen akar megszületni a városban, pedig már a főispán is közbelépett, hogy a dolog valamivel gyorsabb útben haladjon. Budapest főváros, sőt minden számottevő vidéki város régen kiutalta már az ő alkalmazottainak ezt az öpönsséget nem nélkülözhető illetéket. Hiszük, hogy a városi tanács is elkészül a decemberi közgyűlésre vele, hogy legalább karácsonyra kapják meg az érdekeit családapák azt a pótléket, amelyre már köleszőket vettek fel régen, hogy cipőket és ruháskákat vásárolhassanak maguknak, meg a síró rivó apró emberkének.

*** Az uzsonnakávó tilalom.** Tudomására hozom a város közönségének, hogy az uzsonnakávó korlátozásra kiadott tilalom, mely a tejeskávékat, mindennemű tej felhasználásával készülő italnak és ételnek kávéházban, cukrászdában, tejesarnokban, kávémérésben, étteremben, kifőzésben stb.) délelőtt 11 órától este 8 óráig terjedő időben való kiszolgáltatását betiltja, az országos közérlelmézési hivatal 2626/1916 VII. számú rendelete szerint nem terjed ki oly üzletekre amelyekben a fényezés jellegű fogyasztással a munkás és szegényebb népség táplálék-ként fogyasztja az említett italokat illetve ételeket. Nagyvárad, 1916 nov. 20. Lukács Ödön s. k. polgármester helyettes.

*** Katonai előléptetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király Szahleder Ferenc dr. címzetes törzssorvosát tényleges törzssorvossá léptette elő. Főhadnagy szám vetővé léptette elő Balzer Alajos 101. gyalogezredbeli hadnagy számvevőt. Dimitrovics Alfrédot, a nagyváradai hadáp élelmézési raktár főtisztját 2. osztályú katonai élelmézési fogadnokká nevezte ki.

*** Egy hazafias színigazgató.** — Faragó Ödön, a kassai Nemzeti Színház lelkes igazgatója a színház december 2-iki előadásának egész jövedelmét felajánlotta a Hadsegélyző Hivatal és a Vörös Kereszt együttes karácsonyi akciója javára. A hazafias példa remélhetőleg követőkre fog tálni.

*** Megszűnt a levélcenzúra.** A Siket Traján posta és távirada főigazgató a közönség tudomására hozza, hogy a Nagyvárad város területén feladott postaküldemények ellenőrzése céljából a Nagyvárad 1. számú postahivatalnál mult hó 24-én létesített katonai ellenőrzés (cenzúra) a mai nappal megszűnt. — Mostantól kezdve tehát a levelek zártan adhatók fel s a postacsomagokat sem kell nyitva vinni a postára s szabad ezután írni a postautalványok szelvényére is.

*** Fel kell jelenteni az árdrágító vendéglősöket és kávézókat.** Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala felhívja a közönséget, hogy amennyiben a menyiben a vendéglőkben, kávéházakban és más éttermekben kiszolgált ital és étel-neműekért magas árakat követelnének tőlük, a visszaéléseket és lelkelen árdrágítást bizonyítékaik közlése mellett haladéktalanul jelentsek fel a rendőrségnek, mert csak ugy lehet a tapasztalt élelmiszer uzsorának hatékonyan gátat vetni, s a visszaéléseket elkövetőket példásan megtüntetni, ha a közönség is támogatja ebben a közérdekből s a helyzet által követelt erőlyes munkában a rendőrséget.

*** Szabad a zsemlesütés.** Megbízható helyről szerzett értesülésünk szerint a kormány arra az elhatározásra jutott, hogy rövid idő múlva ismét megengedi a zsemlye és kifli készítését és a nyilvános helyeken való fogyasztását is. A péksütemények darabja hat fillér lesz.

A kormány rendelete rövid idő múlva napvilágot lát és így hamarosan nálunk is megjelennek a péksütemények.

*** Sebesült és beteg tisztek jelentkezése.** Mindazon tisztek (havidijasok) és tiszt (havidijas) jelöltek, akik a harctérről visszatérve, betegségük miatt, vagy mint lábadozók magán ápolásban vagy magán kórházban a város vagy megye területén szabadságon vannak, vagy valamelyik póttestnél vagy az állomáson könnyebb szolgálatot teljesítenek, kötelesek nov. hó 27. é. d. e. 10 órakor nálam: (Ór-utca 5. szám alatt) személyesen jelentkezni. Amennyiben valakit betegsége a személyes megjelenésben gátolna, ezen körülményt katonai orvosi bizonyítvánnyal, ha pedig ilyen orvos nem áll rendelkezésre, hatóságilag láttamozott polgári orvosi bizonyítvánnyal tartozik igazolni Fülöpp Artur altábornagy, állomásparancsnok.

*** A Kath. Kör vetítő estéje** kedden — az országos gyászra való tekintettel — nem tartatik meg. A legközelebbi vetítő est keddehez egy hétre, december hó 5. én lesz.

*** A vármegye listmennyiségét megkétsherezte.** Baró Kurthy Lajos az O. K. H. elnöke arról értesítette Frater Barnabás alispánt, hogy a vármegye eddigi listtollatását megkétsherezi, vagyis Biharvármegye az eddigi 53 waggon listmennyi ségét még 50 waggonnal megtoldják, amelyet ezután küldenek el a vármegyének. Ezen mennyiséggel november 15-től december 15-ig kell a megye listszükségletét kielégíteni.

*** A Kath. Népszövetség ünnepeje,** mely eredetileg mára terveztetett, a közbejött gyász miatt elhalasztatik. Az ünnepelet az eredeti műsorral mához egy hétre dec. 3. án délután 5 órakor tartják meg a Kath. Kör Szent László termében. A már megváltott jezyek dec. 3. ra érvényesek. Fenntartott helyek a Kath. Kör háznagyánál naponta délután 6 órától kezdve megválthatók.

*** Szöllősy Gyula kinevezése.** Az igazságügyminiszter Szöllősy Gyula tanácselnököt a nagyváradai törvényszékről működőválasztott munkásbiróság elnökévé újabb 3 évre kinevezte. Helyettese Patzkó Antal törvényszéki bíró.

*** A Hangya Váradszöllősen.** A szomszédos Váradszöllős községe szép tanu-jelét adta az egészséges fejlődés iránti érzékének. A község lakossága munkás, takarékos s ez magában hordja vagyonsodásának feltételét. Legújabbban Pálffy Béla plebános buzgólkodására megalakították a községben a Hangya fogyasztási és értékesítési szövetkezetet, amely a lakosság gazdasági érdekeit fogja szolgálni. Egyelőre 100 taggal alakult meg a szövetkezet s 6000 koronát már be is fizettek. A szövetkezetet december 15. én nyitják meg.

*** A sarkadi baromfiak.** Sarkadi község 80 polgára memorandumot szerkesztett, amelyet felterjesztettek az alispáni hivatalhoz. Arról panaszkodnak, hogy a baromfikereskedők Nagyváradról állandóan kijárnak Sarkadra s úgy felverik a baromfiárát, hogy ők nem tudnak hozzájutni sprómarhához. Arra kéri az alispánt, hogy legalább a hativásárok idejére tiltsa meg a baromfikereskedőknek, hogy összeszedjék a sarkadi tyukokat.

*** Aki a tolvajt meglepte** A rendőrségen most egy fiatalokorból álló tolvajbanda van őrizetben. A egyikőjük különösen nagy lököld. A kassai javító intézetből szökött meg, s azóta folyton városról városra csavarog és lopkod. Így jutott el Nagyváradra is, ahol szintén több helyre ellátogatott mint hivatalos vendég. Ruhá-neműeket lopott leginkább, a kenyérfőnyvektől sem idegeakedett, mert értékesíteni tudta, azonban főképen az aranyneműeket becsülte legtöbbré. Lopott egy aranyórát és egy aranyláncot, azonban másodkézből, mert a kiől lopta, az már szintén hasonló uton jutott hozzá. A jó madár meglepte, hogy társa hová dugja a lopott aranyholmit, s mikor senki s m volt odahaza a háznál, feltörte a kamarát, ahova az óra és a lánc el volt ásva és szépen elemelte. A rendőrség ügyes detektívje, Méhes Lajos az előbbi óralopásban nyomozva, kézrekerítette a másodtolvajt is, aki már tudott a holmikon, de néhány óra múlva az aranyóra és lánc is a rendőrség birtokában volt, valamint a többi bandához tartozó tolvajesemények is, akik rövidesen a gyermekbiróság elé kerülnek.

*** Hamza Miska nyomorog.** Királyok, miniszterelnökök és deszentis mulatságát főszerezte Hamza Miska muzsikája a nagy cigányok sorában volt nem is az utolsó helyen. A vonót a betegség kiűtötte kezéből, s most az országos gyász a zenekarárt is megfosztotta keresetétől. Hajdan diosbőségének sugárait keresi most öreg Hamza Miska a maga és zenekara részére s aki teheti, segítsen rajta. A régi Nagyvárad fényes napjainak tanuja ez az öreg primás, akit most az élet elővelt.

Mackensen dunai átkelése.

Budapest, nov. 25. (Saját tudósítónktól.) Szófiából Mackensen dunai átkeléséről jelentik: Főlényes stratégiával várta be a hadvezetőség, míg a szövetséges csapatok a kárpáti szorosokon áttörtek és az ellenség seregére leereszkedtek. Az által lehetségesé vált a szövetséges csapatoknak, északról és délről előrenyomuló csapatok együttműködése és Mackensen csak akkor fogott hozzá a Dunán való átkelés döntő hadműveletéhez.

Csütörtökre virradó éjjel megtörtént a nagy esemény. Szisztovot, ahol az oroszok 1877-ben, a románok 1803-ban a Dunát átlépték, választották most is átkelési pontul. Pontonokon, csolnakokon kellett át osztagaink rövid tűzérési elő-

készítés után és elűzték az ellenállást alig kifejtő gyöngye román osztagokat, azután négy hidat vertek, amelyen először a német, majd a bolgár, végül a török csapatok átkeltek.

Pénteken reggelre be volt fejezve az átkelés. Miután hídő állást alkottak, megtörtént az előrenyomulás három irányban. Karakál felé, a melyet Falkenhayn hadseregei már megszállottak, azután Giurgiu és Alexandria felé, amelyet már szintén elértek. Ugy látszik az oláhok annál a vonalnál akarják föllenállásukat kifejteni, a mely Giurgiunál, vagy valamivel lejjebb kezdődik és Kampilung mellett keletfelé kanyarodik. Ezen fővédelmi vonalnak támaszpontja a bukaresti erősség volna.

A király koporsóját lezárták.

Budapest, nov. 25. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Ó felsége néhai Ferenc József koporsóját ma este le kellett zárni. A közszemléretétel a Hofburg plébánia templomban ennél fogva zárt koporsóban fog megtörténni.

A temetési menet próbája.

Budapest, nov. 24. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Az udvarszertartási igazgató rendeletére ma reggel megismételték a próbát a temetési menettől.

A menet ezúttal két négyfogatu és öt hatfogatu udvari gyászhintóból, valamint a nyolcfogatu halottas hintóból állott.

Reggel fél 7 órakor kikanyarodott a menet az Akademiestrasséból a körútra. Félórába tellett, amíg az Aspern Platzig ért.

A temetési menet.

Budapest, november 25. (Saját tudósítónktól.) Az udvari szertartási hivatal nagyjában megállapította már a temetés részleteit. A király koporsóját arra a nagy díszkocsira helyezik, amelyen a halott Erzsébet királynét vitték a kapucinosok templomába. A kocsiba nyolc lovat fognak.

Wilson elnöksége.

Budapest, november 25. (Saját tudósítónktól.) Newyorkból jelentik: Hughes elismeri Wilsonnak az Unió elnökvé való megválasztását.

* **A rokkant katonák gyógykezelése.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak 21815—VI. D.—1916. számú körrendeletére hivatkozással értesítjük az érdekelteket, hogy a rokkant katonák gyógykezelése, mesterséges testrészekkel való ellátása és oktatása már oly mértéken előhaladt, hogy a rokkant katonák a gazdasági életbe a jövőben az eddiginál nagyobb számban lesznek visszavezethetők. A vagyontalan és saját erejükből megélni nem képes rokkant katonák azonban a hadsereg kötelékéből csak akkor bocsáthatnak el, ha előzetesen részükre megélehetést nyújtó munkakalombiztosítást. A m. kir. rokkantügyi hivatal a rokkant katonák munkaközvetítésének a közvetítés megkönnyítése végett decentralizálását vitte keresztül és az ország

több városában közvetítő intézeteket állított fel. Amidőn a fentiekre az érdekeltek figyelmét ezennel felhívjuk, tudatjuk egyben, hogy a közvetítő intézetek címei az alulírottak maradjon a hivatalos órák alatt meg tudhatók és hogy a munkaközvetítés eredményességét tekintve érdekben kívánatos, hogy a rokkant katonákat alkalmazni kívánó munkaadók a munkaközvetítőkhöz a munkát kereső rokkant katonákkal a személyes érintkezést keressék. Végül közöljük, hogy a hadsereg kötelékéből már kibocsátott rokkant katonák munkaközvetítéséről ez idő szerint még a m. kir. Rókkantügyi Hivatal Központi Munkaközvetítőjéhez vagy a hivatali intézeteibe felállított munkaközvetítőkhöz forduljanak. Nagyvárad, 1916. november hó 22. A nagyvárad kereskedelmi és iparka-

mara: Dr. Moskovits József sk. elnök. Dr. Sarkadi Lajos sk. titkár.

* **Elveszett női erény.** A nagytemplomban az ünnepélyes gyászmise alkalmával elveszett egy fekete női erény, sima fekete nyéllal, melynek gombját egy elefántcsontból készült rózsacsokor képezte. A szives megtaláló Rákóczi ut. Apolló palota II. em. ajtó 11., — szép jutalomban részesül.

* **Kapnak szemet a malmok.** A vármegye 21 malma az előtt állott, hogy a szénhiány miatt beszüntették az üzemet. Beszűntésük fordultak tehát az alispáni hivatalhoz, hogy eszközöljön ki részükre bizonyos szénmennyiséget, hogy fenakadás nélkül örölhessenek. Fráter Barnabás alispán Betegh Miklós kormánybiztosnak sürgős jelentést tett a malmok kérelméről. A kormánybiztos feltérjesztésre a kereskedelemügyi miniszter felszólította az összes üzemben levő szénbányákat, hogy melyik lenne hajlandó a biharmegyei malmokat szénrel ellátni. Egyedül a salgótarjáni kőszénbánya jelentkezett, hogy hajlandó lesz a malmoknak megfelelő szénmennyiséget szállítani. Az alispán erről értesítette a malmokat, amelyek tehát fenakadás nélkül folytathatják üzemet.

* **A tengeri csira kivonása, forgalmazása és legmagasabb ára.** Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala a közönség és az érdekeltek tudomására hozza, hogy egy métermázsza tengeriből legfeljebb 12 kg. tengericsirát szabad kivonni s 100 kg. csirának legalább 15 kg. préselési eljárással kivonható olajat kell tartalmaznia. A közszükségleti célokra igényberett tengeriből származó csirákért fizetendő árt a földművelési miniszter állapítja meg. Tengeri csirát polgári forgalomba, vonaton vagy bármely más szállítási eszközön csak szállítási igazolvány mellett szabad szállítani. E szállítási igazolványokat az Orsz. Központi Hitelszövetkezet állítja ki. Nagyvárad, 1916. nov. 21. Rendőrkapitányihivatal.

* Müncheni államilag képesített nyelv-tanárnő, aki hosszabb ideig Párisban volt, elsőrangú oktatást ad német és francia nyelvben. Weniger Rákóczi ut. 10. II. 21. ajtó.

* **Gyönyörű rózsás arc** a nő legszébb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO krémét és szappant használja melyből a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára 3.— K. Kaplató: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy-palota.

* **Felcsiszoló BOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

Őszi és téli ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Függöny, kézimunka, ke-lengye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógyműjében Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14—69.

* **Rokkant katona** felvétetik éjjeli őrnök Moskovits Adolf és Fiai R. Ti nagyürögdi gazdaságába. Jelentkezhetni a részvénytársaság nagyvárad ipartelepén.

Kitűnő cérvásznak, szé-
pességi törlek törülközők,
méteres lendamasztok, asz-
talmeműek, lepedő és pap-
lanlepedő vásznak, len és
cérna kanavászkok legelő-
nyösebben beszerezhetők

Vászonüzletben

Beóthy Ödön-u. 1. Bejárat a
kapu alatt.

Helyi és vidéki telefon 1163.

x Aszódi Mihály kávé, enkorka- és
csemegé nagyáruhása Kossuth-utca, Sas-
palota. Telefon: 635. sz. A következő áru
kapható: 3 csillagos Konyak, Finom Tea rum,
eredeti töltés, Finom Tea vegyíték, Fehér
Cukor, Finom zamatú Konzervkávé, Szardínia,
Hollandi Sajt, Szalámi, Feltört Mogyoró,
Mazsola, Csokoládé, Tiszta Méz, Borovicska,
Törtöly, Szilvórium, Huskonzervek, Nestlé-
Gyermekpliszit, Régi valódi Franck kávé,
Malata kávé, Füge-kávé, Málnaszörp, Loves
kecska, Finom Kakao, Aszódi 8 félé zamatú
Porköltkavé, M. denféle Sütőpor, Finom Likőr,
Kondenzált Tej, Zöldboró és Bab, Diana
Sósborsesz, Fehér és Vörösborok, Afonyab-
or, Puffat Rizskása Malaga, Datolya, Tea-
keryér és Kupler-Gebraud bombonokból
nagy raktár! Összes Konzervhalek megér-
keztek! Eladás nagyban és kicsinyben!
Vigyázat! Aszódi cukorkában kávéban és
csemegékben vezet!

* **Házi fajnyalak** eladók Vizsveték-
utca 37 sz. alatt.

IRODALOM

A Családi-Könyvtár új számai.

A Győrött ez évben megindult szépirodalmi
fűzetes vállalat öt új száma hagyta el a na-
pokban a sajtót.

Békében és háborúban címmel Bodnár
Gáspár elbeszéléseit közli a 6 ik szám.

Sik Sándor, a kiváló költő S. Iamón ki-
rály gyűrtje című egyfelvonásos misztériuma
a 7 ik szám.

A 8 ik fűzet Németh István verseit tar-
talmazza Kiáltás az Urhoz címmel.

Tarcali György a jelszavak elbeszélése és
műtörténet hosszabb elbeszélést, A jeru-
zsalmi évszámot közli a 9 ik szám.

A 10 ik szám pedig Török Károly
Harmónia, a termékeny írónőnek szép el-
beszéléseit gyűjtötte össze A harag és
egyéb elbeszélések címmel.

A csinos kiállítású fűzetek ára számon-
kint 20 fillér és megrendelhetők Győrött, a
Családi Könyvtár vállalatnál. (Karmelita-
rendház.)

Az Élet szépirodalmi és művészeti
hetilap (szerkeszti Andor József) november
14. i száma következő tartalommal jelent
meg: Költemények! Hallgasz pergőtűz! Al-
konyat, Ety télikertje. Huszányi Kálmán —
Falusi napokról. (Elbeszélés.) Boros Ferenc.
— Az ügyetlen. (Regény.) Pásztor József.
— Egy új katolikus otthon. Felicitás. —
Kultúr. — Hétről hétre. — Glosszák. —
Szerkesztői üzenetek: A kitűnő lapot me-
legen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szer-
kesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fe-
hérvári ut 15 szám. Előfizetési ára félévre
10 korona. Mutatványszámot készséggel küld
a kiadóhivatal.

A burgonya feldolgozása és forgalomba hozatala.

A m. kir. miniszterium a háboru esetre
szóló kivételes intézkedésekről alkotott tör-
vényes rendelkezések alapján a következő-
ket rendeli:

A magyar szent korona országai terüle-
tén lévő keményítő gyárak az 1916-17. évi
termelési időszak alatt összesen 6000000
métermássa burgonyát dolgozhatnak fel ke-
ményítővé, szörppé, dextrinné és egyéb ra-
gasztó anyaggá, ezen mennyiség 75 százalé-
kából csak keményítőt, vagy keményítő
lisztet állíthatnak elő.

Ezen mennyiségbe beszámítandó az a
burgonya mennyiség, amelyet a keményítő
gyárak a jelen termelési időszak alatt már
feldolgoztak.

Olyan gyári vállalat részére, amely az
első bekezdésben említett termelési idősza-
kok alatt bármelyekből fizemben nem volt,
de legkésőbb 1916. évi szeptember hó 1.
napján fizembe helyeztetett, a feldolgozható
burgonya mennyiségét a kereskedelmi mi-
niszter kérelmére esetről esetre állapítja meg.

A keményítő gyári vállalatoknak első-
sorban a saját termésű burgonyájukat, vala-
mint az általuk a jelen rendelet életbelépése
előtt szerződés szerűleg lekötött burgonya-
mennyiségeket kell felhasználni. Az ezen-
felül szükséges burgonyamennyiséget a vál-
latok kizárólag az Országos Burgonya Köz-
vetítő Iroda útján szerezhethetik be.

Minden keményítő gyári vállalat leg-
később 1916. évi november hó 20. napján
bezárással a kereskedelmiügyi miniszterhez
írásban köteles bejelenteni saját burgonya-
termésének mennyiségét.

A bejelentésben fel kell továbbá tün-
tetni a f. 1916-17. termelési időszak alatt a
jelen rendelet életbelépése napjáig már fel-
dolgozott burgonyamennyiségeket ugyancsak
az ebből előállított termények mennyiségét,
külön feltüntetéssel a már eladott és száll-
ított, valamint a még raktáron lévő meny-
nyiségeket.

Azt, hogy burgonyaliszté mily burgo-
nyamennyiségek dolgozhatnak fel, a kereske-
delemügyi miniszter a földművelésügyi mi-
niszterrel egyetértőleg esetről esetre álla-
pítja meg.

6. §. Az előállított iparvállalat a jelen
rendelet életbelépése napján birtokában lévő,
ugyszintén az engedélyezett burgonya meny-
nyiségből általa szintén előállítandó burgo-
nyakeményítőt, szörpöt, dextrint, egyéb ra-
gasztóanyagot és burgonya lisztet kizárólag
a Hadi Termény Beszélytársaság, illetve
az ennek megbízásából eljáró Magyar ke-
ményítő gyárak központi eladási irodája
résztvénytársaság útján hozhatja forga-
lomba.

Azt, hogy burgonya keményítőt, ször-
pöt, dextrint és egyéb ragasztó anyagot va-
valamint burgonya lisztet mily célokra le-
het forgalomba hozni, a kereskedelmiügyi
miniszter állapítja meg.

9. §. Aki a jelen rendelet valamely
rendeletét megszegi, vagy megszegésé-
nél bármi módon közreműködik, az amenny-
ben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés
alá nem esik, kihágást követ el és 6
hónapig terjedhető elzárással és 2000 ko-
ronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntet-
endő.

Ha megállapítható annak a nyereségnek
a mennyisége, amelyet a tettes cselekmé-
nyével illetéktelenül elért, ez a kiállításra
pénzbüntetés 2000 koronán felül a megál-
pított nyereség kétszeresével felmért össze-
gig terjedhet.

Amaz készlet tekintetében, amelyre nézve
a kihágást elköveték, a törvény értelmében
elkobzásnak van helye. Az elkobzott készlet
értékének egyötöde feljebből, többi része a
felmerült költség levonásával a rokoni ka-
tonák segély alapját illeti.

E kihágás miatt az eljárás a közigaz-
gatási hatóságoknak, mint rendőri büntető
bírósnak, a székesfővárosi államrendőrség
működési területén pedig a m. kir. állam-
rendőrség hatáskörébe tartozik.

Nagyvárad, 1916 november 22 én.

Rendőrkapitánóság.

NYILTÉR

Karácsonyi vásár

Heti árjegyzék:

Ebédelő készlet aranyozással 6 személyre	30 K
Teás készlet aranyozással 6 személyre	8 K
Kávés készlet aranyozással 6 személyre	8 K
Fekete kávé készlet aranyo- zással 6 személyre	8 K
Mosdó készlet fayence	10 K
Gyümölcsös készlet majolika 6 személyre	6 K
Tésztás készlet majolika 6 sze- mélyre	4 K
Befőtt készlet Kristály üveg- ből 6 személyre	4 K
Torta készlet Kristály üvegből 6 személyre	4 K
Befőtt készlet nickel fogóval 6 személyre	6 K
Vizes készlet kristály üvegből 6 személyre	4 K
Boros készlet kristály üvegből 6 személyre	3 K
Likőrös készlet kristály üvegből 6 személyre	3 K
China ezüst cukor tartó	4 K
China ezüst cukor kosár	4 K
China ezüst vaj tartó	4 K

Képheretezés, ablak üvegezés

gyorsan, előnyös árban készül.

Eladás nagyban és kicsinyben.

KOMLÓS TESTVÉREK

Üveg, porellán,
nagykereskedés

Zöldfa-u. 13. Telefonszám 372.

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR

Felelős szerkesztő:
Dr. PAPP KÁROLY

Családi ház

6 szobás uri lakással, par-
kírozott kerttel eladó.

Értekezhetni lehet Dr. Ka-
czián Kálmán ügyvédnél.
Uri-utca. 15. szám alatt.

Gazdasági és Iparbank Részvénytársaság

Nagyvárad, Szent László-tér 2. sz.

Alaptőke: 3,010.000 korona.
Tartalékalap: 600.000 kor.

Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskékre és folyószámlára. — Leszámitol váltókat. — Előleget nyújt értékpapírokra. Kölcsönöket ad telekkönyvezett ingatlanokra rövidebb és hosszabb időre. Valamint törlesztéses jelzálogkölcsönöket is engedélyez.

Bővebb felvilágosítást az intézet nyújt.

Mezőgazdáknak saját gazdasági szükségletükre szolgáló köles hántolását a Hadi Termény-Részvénytársaság feltételei szerint elvállaljuk.

Moskovits Adolf és Fiai
„Adria“ R. T. Nagyváradon.

Beraktározás.

Beraktározási helyiségünkben ugy kisebb, mint nagyobb terjedelmű tárgyak szobabútorok fülkékben beraktározásra elfogadtatnak. Termények beraktározására való száraz pinceszék, továbbá boros-pincék, istállók és kocsiszínek állandó rendelkezésre. A beraktározott tárgyakat tűz és betörés ellen biztosítjuk.

Beraktározási ár hetenként és négyzetméterenként 1 korona.

Fekete Sas és Zöldfa Rész.-Társ.
beraktározási osztálya.

Iroda: Sas-passage, 24. sz. lépcső. Telefon 1400.

4 hold

szőlő nagyvárad határban (ebből 3 hold lucernás, fél hold konyhakerti, vetemény föld) új lakóházzal, istálló kocsiszin, kuttal hasznóbérbeadó.

Feltételek megtudhatók: „Fekete Sas és Zöldfa“ részvénytársaság irodájában, Sas Passage 24. sz. lépcső, telefon 14-00.

Az Erzsébetligeten lévő
4 új földszintes
házban két és három
szobás lakások kiadók.
(Püspöki residenciamellett.)

Értekezni lehet a 3. épületben lakó házmesternél, vagy Incze Irodában Bémer-tér 3.

Belépési felhívás

a Népszövetségi Hitelszövetkezet V-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1917 január 1-én V-ik évtársulatát nyitja meg.

Az első évtársulat, — dacára a háború okozta nehéz megélhetési viszonyoknak, — igen szép eredménnyel zárult.

Belépni szándékozók üzletrészeket jegyezhetnek már most is a hivatalos órák alatt a szövetkezet helyiségében (Szilágyi Dezső-u. 5. sz. a.) Egy üzletrész heti **20 fillér** befizetésre kötelez, s ki-ki annyi üzletrészt jegyez, amennyit akar. Felvételi díj üzletrészenként 10 fillér. 3 év múlva az évtársulat feloszlik; a tagok a befizetett összeget a reájuk eső nyereséggel megkapják.

A tagok a befizetett összeg $\frac{4}{5}$ részéig a szövetkezettől olcsó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely 3 év alatt fizethető le. Azonfelül betáblázásra, értékpapírra, vagy váltóra, bármily összeg erejéig.

A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a tagok között osztatik fel, s kiki heti betétje arányában részesedik.

A szövetkezet elfogad betéteket is, s azokat legmagasabb kamatlábbal kamatoztatja. Tőkekamatadót a szövetkezet fizeti.

Bizalommal kérjük a belépni szándékozókat, sziveskedjenek szövetkezetünk helyiségében részjegyeket jegyezni.

Teljes tisztelettel

Népszövetségi Hitelszövetkezet.

IZSÁK LIDIA

elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad,

Park-szálloda

Nagy Sándor-u. 1.

szobákban.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kéz fűzőkben egyenes tartók, melltartók és háskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szigligeti színház művésznének egyedüli szállítója.
:: Telefon: 11-53. ::

Harisnya, tricó, keztyű.

Svetterek, kabátok, lélekmelegítő, gyermek kötött ruházat, valamint az összes kötöttáru cikkek, legelőnyösebb árakban beszerezhetők, az általánosan elismert szolid és jó áruból hirneves

Hungária Harisnyaáruház
a Sas Passage főbejáratánál.

Kéretik cégünket összenemlévesztetni

Bubla és Társa.

Cégtulajdonos: Bubla József
Sztaroveszky-utca 1.

Minden kapható e fűszer
és csemege kereskedésben.
Szalámi, sajt, szalonna,
kitűnő **Málnaszörp,**
Törley pezsgő, valódi
kitűnő **ó-borok.**

Saját termésű bor.

Szappanok. Naponta friss
izletesházikenyer. Felvágott
fa házhoz szállítva. Élelmi
cikkek. Naponta friss vaj,
remek lipthói turó.

Telefonszám 11-49.

Merza Kálmán

nyerges és szilgyártó Nagyvárad,
Rákóczi-ut 19. szám.

Telefon: 3-65 Telefon: 3-65

Tiszti nyereg és szijazat, ko-
csizó és igás szerszámok, kocsi-
fülés, lábvédők és szerszámak-
kok raktára.

Vas és rézágak

afrik és lószőrmatracok,
amerikai és sodrony-
ágybetétek: összehajtó
ágak eredeti gyári árakon
kaphatók

Tátray Sándor

r-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558

NAGYVÁRAD VÁROS VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 614.

A telep telefonja 614.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA
CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Értesítjük a város t.
közönségét, hogy a
legújabb rendszerű

Villamos vasalók,
" **főzőedények,**
" **tea főzők,**

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb
árban telefon rendelésre díjmentesen
házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos vilá-
gítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel
ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlék 2000
gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kap-
hatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

1 ÓRAI VASALÁS CSAK
12 FILLÉRBE KERÜL.

Fűszerelő telefonja

55.

Fűszerelőtelefonja

55.

Janky Antal Utóda

(Cégtulajdonos Csatáry József.)

A legrégebb fűszerüzlet
Nagyváradon.

A mai viszonyok közt való nehéz
beszerzési viszonyok dacára min-
denből teljes raktárkészletet tart

Kiadó lakás!

Jókai Mór-utca 17. sz. a. egy
önálló ház, amelyben 3 szoba
előszobával, fürdőszoba és mel-
lékhelyiségekkel és egy nagy
raktár van, azonnal kiadó, eset-
leg eladó. Étekezhetni: Mosko-
vits Adolf és Fiai R. T. nál.

Nyulbőrt veszek Kalapgyár.

Kiadó. Arany János-utca 7. sz. házban
egyedülálló 4 szobás modern lakás fürdő-
szoba s egyéb mellékhelyiségekkel 1917 má-
jus 1-re. Étekezhetni a Polgári Takaré-
pénztárnál. Kossuth-utca.

Helfy József utóda

NAGYVÁRAD.

KOSSUTH LAJOS-UTCA 7.

Telefon-szám: 51 Alapítotott 1868. évben.

Ajánl dús raktáráról előnyösen:
lisztes és gabonaszákot, ponyvá-
kat, mindenféle legjobb kötélárut,
kender és papírzsinegeket,

szalmaszákot, pokróczok és
takarókat,

gazdasági erős esztrákot és fedél-
lemezeket, olajokat és gépszirt.

Nagy raktár kárpitos keilékekben.